

Газета Західноукраїнського національного університету

Університетська Думка

ОСВІТА
ДЛЯ СВІТЛА
І СВІТУ!

Виходить з 28 жовтня 1994 року

№1-4(497-500), 30 квітня 2021р.

**ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІТАЄ ВЕЛИКУ УНІВЕРСИТЕТСЬКУ РОДИНУ З ВЕЛИКОДНЕМ -
хай зійде на кожного Боже Благословення, а у серцях запанує
душевний спокій, воскресне радість, примножиться надія...**

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

ВОІСТИНУ ВОСКРЕС!

ГІМН Західноукраїнського національного університету

Слова Марії Баліцької Музика Остапа Гавриша

У Терен-полі є Національний
Західноукраїнський університет!
Звучить сміливо заклик тріумфальний –
Вперед – до знань! До успіхів – вперед!
Тут сивочолі мудрі професори
Передають свій досвід і знання,
І наукові їх зростають школи –
Одне з найбільших вузу надбаня.

Приспів:
Упевнено! Гідно! Велично
Підтримуєм твій мудрий лет...
Слався, Національний
Західноукраїнський Університет!

В класичнім університеті
Зібралась молодь – України цвіт!
Випускники численних факультетів
Репрезентують нас на цілий світ.
Всесвіт зове і ждуть нові вершини!
Нам сонце щедро осяває шлях...
Вперед – до знань! До успіхів – невпинно!
Прославим Alma-mater у віках!

Приспів:
Упевнено! Гідно! Велично
Підтримуєм твій мудрий лет...
Слався, Національний
Західноукраїнський Університет!

Сьогодні ЗНУ

Інформація озброює, технології єднають, культура гармонізує!

22 квітня 2021 року соціально-гуманітарний факультет Західноукраїнського національного університету організував лекцію-єднання, яка була відкрита такими словами «Інформація озброює, технології єднують, культура гармонізує» та об'єднала фахівців з усієї України галузі знань 02 «Культура і мистецтво» спеціальності 029 ІБАС та ін.

Провідні вчені закладів вищої освіти Києва, Харкова, Полтави, Вінниці, Дніпра, Луцька, Рівного, Івано-Франківська, Львова, Одеси, Маріуполя, Кременчука, Сум, Миколаєва, Тернополя, Ужгорода та ін. вели щиру і конструктивну розмову про активізацію освітньо-наукового співробітництва; обмін практичним досвідом підготовки фахівців гуманітарного профілю; привернули увагу до нових перспектив, що відкриваються на українському ринку освітніх послуг, зокрема внутрішньої академічної мобільності; демонстрували заголі зміни у формуванні позитивного іміджу спеціальності галузі знань 02 «Культура і мистецтво».

Міжнародне життя ЗНУ

“Професійну освіту” та “Міжнародну економіку” вивчатиме у класичному університеті студентська молодь з Китайської Народної Республіки!

Меморандуму про співпрацю між Західноукраїнським національним університетом та Професійно-технічним інститутом Китайської Народної Республіки, міста Цзюцюань урочисто підписали 19 квітня 2021 року ректори Андрій Крисоватий та Сюй Дзюнь, які, у рамках співробітництва, домовились про спільне проведення освітніх заходів, обмін досвідом, проведення наукових досліджень та підвищення кваліфікації викладачів, публікацію наукових, навчальних та методичних матеріалів (див.фото).

Важливо відзначити, що Професійно-технічний інститут Цзюцюань входить в топ у рейтингу інститутів Китайської Народної Республіки.

Класичний університет Тернополя – елітний та сучасний заклад вищої освіти, завжди відкритий до нової співпраці. Приємно відзначити, що в університеті розпочинають навчання молоді люди з Китайської Народної Республіки на підготовчих курсах та за ОС «Магістр», спеціальність «Професійна освіта» та «Міжнародна економіка».

Відділ інформації
і зв'язків з громадськістю ЗНУ

Не розум від книг, а книги від розуму створились!
Григорій Скворода

У Західноукраїнському національному університеті – класичному університеті Тернополя завжди панує академічний дух, наука, думка і воля як альфа і омега формування сучасної людини!

Наука та інноваційна діяльність у сучасному світі – це надпотужний ресурс економічного зростання і дієве підґрунтя соціального добробуту. Без належного розвитку наукової сфери, розробки і впровадження новітніх технологій, інтеграції освіти та виробництва неможливий і поступ нашої держави. Наука є безцінним надбанням народу, що визначає його потенціал на багато десятиліть уперед. Формування нового рівня світогляду сучасної людини неможливе без університетської науки, яка допомагає з'ясувати сутність явищ і процесів багатогранного та різноманітного соціального довкілля. Без ефективної наукової складової вищої освіти неможливі ані розвиток національної економіки, ані ефективно управління країною.

У Західноукраїнському національному університеті – класичному університеті Тернополя завжди панує академічний дух, наука, думка і воля як альфа і омега формування сучасної людини. Адже саме класична наука створила світогляд багатьох відомих особистостей, які завдяки наполегливій праці досягли значних успіхів і заслуговують на особливу шану сучасників. Науково-дослідна робота є надважливою складовою функціонування нашого університету, яка формує його життя, його мрії. Зараз, як ніколи, суспільству потрібні нові ідеї, перспективні проєкти та зважені прогнози. Роль і значущість наукового пошуку набувають особливої ваги у цей бурхливий час, коли необхідно нарощувати оборонний потенціал та забезпечувати економічне зростання нашої країни.

Наука – це сфера пошуку людей творчої праці, робота яких є символом духовної свободи та розвитку особистості. Ми пишаємося знаними вченими нашого університету, які зробили вагомий внесок у розвиток багатьох галузей науки України. Сучасне покоління науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів, магістрантів і студентів гідно продовжує славні традиції своїх попередників. Завдяки зусиллям науковців університету виконуються важливі держбюджетні та господарські науково-дослідні роботи, здійснюється підготовка висококваліфікованих кадрів, статей і фахових видань, забезпечується міжнародне співробітництво. Ми пишаємося тим, що наші студенти підвищують престиж альма-матер, перемагаючи та займаючи призові місця на Всеукраїнських наукових олімпіадах та фахових творчих конкурсах.

Вітаю усіх, чиє професійне життя тісно переплелось з долею нашого університету і, зокрема, його науково-дослідної складової, хто за ці пів століття був дотичний до творення науки в нашому, осяяному світлом знання і просвіти, Західноукраїнському національному університеті!

Зі святковою шанобливістю ректор Андрій КРИСОВАТИЙ

*Не розум від книг, а книги від розуму створились!
Григорій Сковорода*

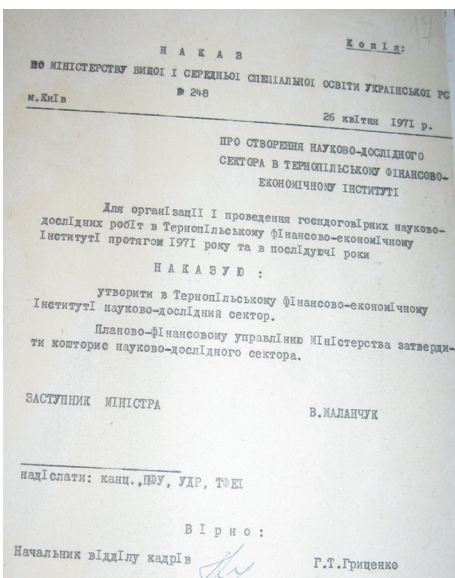
НДЧ ЗУНУ - У ПЛІНІ ЛІТ...

Розвиток наукової та науково-технічної діяльності Західноукраїнського національного університету зорієнтований на фундаменталізацію та універсалізацію вищої освіти, формування і діяльність наукових шкіл, виконання наукових досліджень та прикладних наукових розробок, підготовку науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації, підтримку молодого науки.

Фундаментальна наукова діяльність розпочалася з організації 1 січня 1971 року Тернопільського фінансово-економічного інституту. Першим проректором з наукової роботи в новоорганізованому ТФЕІ став кандидат економічних наук, доцент М. С. Григорович, який працював на цій посаді до 1976 року. Його наступниками були доктори економічних наук, професори М. М. Олексієнко, І. Г. Яремчук, З. В. Гуцайлюк, А. Ф. Мельник. З 2010 року цю посаду обіймає З.-М. В. Задорожний.

26 квітня 1971 року з метою організації проведення науково-дослідних робіт для підприємств і організацій на госпдоговірних засадах у Тернопільському фінансово-економічному інституті наказом Міністерства вищої і середньої спеціальної освіти УРСР (№ 248) було створено науково-дослідний сектор (див. фото внизу). Першим очільником підрозділу став кандидат технічних наук Володимир Іванович Патерикін, який, будучи фахівцем з радіоелектроніки, надавав значну увагу дослідженням цього спрямування, за короткий строк створивши колектив дослідників на чолі з А. О. Саченком, Я. В. Бучинським, З. І. Домбровським та іншими нині знайомими дослідниками. На той час технічна тематика в дослідженнях набула значного розвитку, господарські договори з наукових досліджень укладалися з підприємствами, іншими науковими організаціями на тривалі терміни. Період становлення науково-дослідного сектору у той час ознаменувався створенням низки новітніх приладів для різних галузей народного господарства, в тому числі й для оборонних цілей, було отримано ряд свідоцтв на винаходи.

(Продовження на 5-й стор.)

Науково-дослідна частина забезпечує поступальний розвиток наукової діяльності Західноукраїнського національного університету!

На світлині (зліва направо): нижній ряд – Ольга Косінська (керуюча справами спеціалізованих вчених рад по захисту дисертацій), Валерій Письменний (начальник науково-дослідної частини), Зеновій-Михайло Задорожний (проректор з наукової роботи), Тетяна Русин (провідний економіст науково-дослідної частини); верхній ряд – Леся Решнюк (спеціаліст I категорії спеціалізованих вчених рад по захисту дисертацій), Ірина Банадига (провідний економіст науково-дослідної частини), Володимир Французов (директор ВПЦ «Університетська думка»), Оксана Семеген (провідний інженер науково-дослідної частини), Юрій Москаль (провідний спеціаліст науково-дослідної частини)

Науково-дослідна частина – основний структурний підрозділ, який забезпечує поступальний розвиток наукової діяльності Західноукраїнського національного університету.

За 50 років свого існування науково-дослідна частина проходила різні етапи свого становлення. У 70-80-х роках минулого століття силами НДЧ виконувалися дуже великі обсяги науково-дослідних робіт для підприємств, відомств, міністерств колишнього СРСР, одним із замовників виконання науково-дослідних робіт було тодішнє Міністерство газової промисловості.

У 90-х та на початку 2000 років був дуже важкий період у роботі науково-дослідної частини у зв'язку із невеликою кількістю підписаних договорів на виконання науково-дослідних робіт. Цей період пов'язаний із важкою економічною ситуацією на рівні держави.

Відрядно, що протягом останнього десятиріччя ситуація почала поліпшуватися. Почали збільшуватися обсяги виконаних науково-дослідних робіт за рахунок державного бюджету і за рахунок коштів замовників.

Варту зазначити, що до науково-дослідних робіт активно долучаються молоді вчені нашого університету, які неодноразово ставали переможцями конкурсів науково-дослідних робіт за рахунок коштів держбюджету, які проводило Міністерство освіти і науки України.

Науково-дослідна частина організовує конкурси науково-дослідних робіт для студентів, які щорічно проводить міністерство освіти і науки України, і олімпіади з відповідних дисциплін та спеціальностей.

За кількістю переможців II туру Всеукраїнських конкурсів науково-дослідних робіт наш університет упродовж останніх років займає перше місце в Україні серед університетів економічного напрямку. Це свідчить про те, що якість підготовки студентів ЗУНУ є надзвичайно високою. Відтак, можна з гордістю заявити, що наш університет є привабливим для вступу випускників шкіл нашої країни.

Результати наукової діяльності науковців Західноукраїнського національного університету знайшли відображення в Законах України, які прийняла Верховна Рада України, у Податковому та Бюджетному Кодексах України, низці Постанов Кабінету міністрів України та інших нормативних та інструктивних документах.

Багато випускників університету, які під час навчання мали вагомі здобутки у науково-дослідних роботах, тепер займають провідні посади на різних щаблях влади.

За даними міжнародних рейтингів Західноукраїнський національний університет посідає провідні місця – входить у першу десятку. Наприклад, за минулий – 2020 рік у ТОП-200 наш університет піднявся на 13 сходинку із 39 місця у попередньому році, і цьому (Закінчення на 5-й стор.)

**Вода без риби, повітря без пташок, час без людей бути не можуть.
Григорій Сковорода**

№1-4 (497-500), 30 квітня 2021 р.

(Закінчення. Початок на 4-й стор.)
сприяли, перш за все, показники, пов'язані із науковою діяльністю, які є базовими у цьому рейтингу.

У зв'язку із зміною статусу університету, змінилася стратегія і напрями наукових досліджень.

Два роки поспіль в Західноукраїнському національному університеті захищено 15 докторських дисертацій щорічно.

Якісний показник науково-педагогічного персоналу в нашому університеті наближений до 100%, а відсоток докторів наук переховує межу 20%, тобто, кожен четвертий викладач є доктором наук.

Відтак, маючи такий якісний науково-педагогічний колектив, можна забезпечувати якісну підготовку студентів і скеровувати їх до виконання науково-дослідних робіт на достатньо високому рівні.

Науковці Західноукраїнського національного університету визнані світовою науковою спільнотою, оскільки багато наукових публікацій надруковані у провідних світових журналах, що входять у міжнародні наукометричні бази SCOPUS і Web of Science.

Світова пандемія, пов'язана із захворюваністю на корона вірус COVID-19, слава Богу, не вплинула на темпи розвитку нашого університету.

Науковці із розумінням ставляться до викликів сьогодення та ще із більшою відповідальністю відносяться до завдань, які ставить перед ними керівництво університету і саме життя.

Вірю, що найближчим часом ЗНУ стане не тільки провідним університетом економічного напрямку, але й визнаним класичним університетом, і в цьому сприятиме діяльність науково-дослідної частини, яка забезпечує поступальний розвиток Західноукраїнського національного університету.

Зеновій-Михайло ЗАДОРЖНИЙ, проректор з наукової роботи ЗНУ, доктор економічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України

Перший проректор з наукової роботи М.С. Григор'єв – у центрі (70-і роки)

Михайло Семенович Пушкар в класі студентського наукового гуртка (80-і роки)

Кипить робота у студентській науково-дослідній лабораторії (80-і роки)

На фото - Обговорення можливостей ЕОМ «Мрія-2» в наукових розробках (80-і роки)

НДЧ ЗНУ - У ПЛІНІ ЛІТ...

З лютого 1973 року по жовтень 1977 року сектор очолював Юліан Іванович Матенчук. У цей період значного розвитку набула економічна тематика наукових досліджень, що було пов'язане із укріпленням профільних кафедр науково-педагогічними кадрами вищої кваліфікації – докторами і кандидатами економічних наук. З жовтня 1977 року по березень 1984 року НДЧ очолював Володимир Михайлович П'єх, а з березня 1984 року по березень 1986 року – Михайло Миколайович Вербінський. Це період характерний найбільшим обсягом госпдоговірних наукових досліджень для потреб народного господарства, який досяг понад 1 млн. карбованців. Творчі наукові колективи розробили методику впровадження оперативно-бухгалтерського (сальдового методу) обліку матеріалів (науковий керівник – Михайло Семенович Пушкар); техніко-економічне обґрунтування організації та функціонування малого державно-кооперативного підприємства (науковий керівник – Євген Васильович Савельєв); комплексну систему управління якістю продукції (науковий керівник – Віктор Абрамович Пінхасик); оптимальну схему розвитку і розміщення підприємств машинобудування Мінбудматеріалів УРСР (науковий керівник – Богдан Миронович Литвин), а також науково обґрунтовані рекомендації щодо вдосконалення використання оборотних коштів для підприємств Міністерства лісової і деревообробної промисловості УРСР, Прилуцького і Броварського заводів пластмас, Нікопольської ниткової фабрики, протезної промисловості Міністерства охорони здоров'я УРСР, Тернопільського виробничо-аграрного об'єднання цукрової промисловості, виробничого об'єднання «Тернопільський комбайновий завод» та Львівського ВО «Кінескоп» (наукові керівники – М. М. Олексієнко, В. Л. Андрущенко, Л. Г. Капшій, Я. П. Шумелда, Н.В. Парижак); з удосконалення організації сільськогосподарського виробництва (наукові керівники – С. Л. Дусановський, М. К. Пархомець); з формування фондів нагромадження і споживання сільськогосподарських підприємств Березанського та Лановецького районів (науковий керівник – П. Я. Хомин) та ін.

У 1984 році спільним наказом Міністерства електронної промисловості СРСР (№ 188 від 19.03.84 р.) і Міністерства вищої і середньої спеціальної освіти УРСР (№ 111 від 11.04.84 р.) було створено галузеву науково-дослідну лабораторію автоматизованих систем збору і обробки інформації. Співробітники цієї лабораторії та госпдоговірних тем, які виконувались під керівництвом Анатолія Олексійовича Саченка, зіграли дуже важливу роль в процесах комп'ютеризації усіх ділянок діяльності на всіх етапах становлення і розвитку університету.

Біля п'ятнадцяти років (з березня 1986 року до грудня 2000 року) підрозділ очолював Валерій Омелянович Благуляк. Цей період був ознаменований подальшим

(Продовження на 6-й стор.)

Коли не зможе нічим любій вітчизні прислужитись, в усякому разі з усієї сили намагатимуся ніколи ні в чому не шкодити. (Григорій Сковорода)

Маловідома, але вагома грань історії наукової діяльності ЗУНУ!

розвитком наукових досліджень, які були спрямовані на розробку та вдосконалення програмно-технічного і метрологічного забезпечення автоматизованих систем управління технологічними процесами та підприємством. У 1994 році спільним наказом Тернопільського інституту народного господарства, Тернопільського виробничого об'єднання «Оріон» та заводу «Квантор» лабораторію автоматизованих систем збору і обробки інформації було реорганізовано в галузеву науково-дослідну лабораторію автоматизованих систем та мереж. У наступному році науково-дослідний сектор був перейменований у інформаційно-аналітичний центр, а з 10 травня 2001 року – в науково-дослідний сектор (наказ № 232 від 10.05.01 р.).

Починаючи з 1992 року і донині здійснюється виконання науково-дослідних робіт, що фінансуються за рахунок коштів державного бюджету МОН України. Наукову і практичну зацікавленість становлять розробки у наступних сферах:

фінансів, грошового обігу та кредиту (наукові керівники: С. І. Юрій, А. І. Крисоватий, О. П. Кириленко, В. Г. Дем'янишин, О. В., Дзюблюк, О. М. Десятнюк);

обліку, аналізу та аудиту (наукові керівники: Б. М. Литвин, З. В. Гуцайлюк, С. І. Шкарабан, М. С. Пушкар, І. Д. Фаріон, Я. Д. Крупка, З.-М. В. Задорожний);

організації управління та регулювання економікою на макро- і мезорівнях (наукові керівники: А. Ф. Мельник, І. Й. Гладій, В. В. Козюк, Г. Л. Монастирський);

економіки підприємств (наукові керівники: О. А. Устенко, В. І. Гринчуцький, П. С. Харів, В. Я. Брич);

менеджменту та маркетингу (наукові керівники: Є. В. Савельєв, О. М. Сохацька, Н. П. Тарнавська, М. Я. Матвіїв, Т. М. Борисова);

світового господарства і міжнародних економічних відносин (наукові керівники: Є. В. Савельєв, І. О. Івашук, Р. Є. Зварич);

економіки сільського господарства і АПК (наукові керівники: С. Л. Дусановський, Т. Г. Дудар, І. Г. Яремчук, А. М. Стельмашук, М. К. Пархомець, П. Я. Хомин);

економіко-математичного моделювання, комп'ютерних систем і мереж та засобів штучного інтелекту (наукові керівники: А. О. Саченко, М. О. Недашковський, М. П. Дивак, В. В. Кочан, З. І. Домбровський, Я. М. Николайчук, О. М. Березький, В. В. Яцків, І. Ф. Войтюк, Д. І. Загородня);

проєктування інноваційних систем національної освіти (науковий керівник: А. В. Фурман);

новітніх технологій і ресурсозберігаючих технологій в енергетиці, промисловості та АПК (науковий керівник: Р. Б. Гевко);

матеріалознавства (науковий керівник: Ю. В. Дзядикевич, І. Г. Добровтор).

З 1 січня 2001 року начальником підрозділу став Валерія Іванович Письменний. В цей період наш ЗВО бере участь

(Продовження на 7-й стор.)

Вагомий внесок на шляху розвитку Тернопільського фінансово-економічного інституту (нині - Західноукраїнського національного університету) внесла наукова діяльність, яку розпочав у 1971 році Володимир Патерік, а потім продовжили чимало науковців, що послужило підґрунтям створення спочатку нових кафедр, а згодом і факультетів, зокрема і факультету комп'ютерних інформаційних технологій.

В результаті розвитку цих досліджень була створена відома дотепер наукова школа д. т. н., професора Анатоля Саченка.

Проте, разом із відомими напрямками наукових досліджень, був і мало відомий. У 1975 році під керівництвом с. н. с. НДС ТФЕІ Збишека Домбровського у співпраці з Київським політехнічним інститутом на засадах господарського договору розпочалося виконання прикладних досліджень методів та засобів цифрового опрацювання сигналів.

Згодом (1978 р.) ці дослідження з цифрового опрацювання і візуалізації сигналів набули розвитку і 1979 р. їх включили до державних програм військово-промислового комплексу (ВПК) для впровадження на об'єктах військово-морського флоту (в/ч 87515).

На той час результати досліджень та їх практичне застосування були цілком таємними, але тепер уже настав час, що можна і треба цю завісу таємності зняти. В 1980 р. на підставі рішення директивних органів Кабінету міністрів, Гензамовником ТФЕІ був залучений шляхом укладання госпдоговірної теми до виконання програми ВПК – «Міранда» стосовно цифрової генерації, виділення шляхом базоканальної фільтрації та візуалізації гідроакустичних сигналів для прогнозування цунамі та виявлення підводних об'єктів в океані. Запропоновані у технічному завданні вимоги відрізнялись складністю і відсутністю аналогів, а також необхідністю забезпечення відповідності результатів військовим стандартам (В15.ххх_хх), але при цьому була перевага в тому, що планова вартість робіт уточнялась у процесі виконання 75 % відсотків по фактичних витратах, а для своєчасного виконання робіт надавалось безумовне гарантоване (на спеціальному бланку з червоною діагональною смужкою) забезпечення постачання приладами та всім необхідним.

В результаті виконаних науково-дослідних робіт по темах програми «Міранда» були розроблені та створені унікальні діючі цифрові пристрої генерування та виявлення сигналів для відображення підводної «картини» на розробленій і побудованій в НДС цифровій гідроакустичній станції з пристроєм передачі зображення екрану телефонним каналом на великі відстані для їх фіксації на паперовому носії.

Такі високі успішні наукові результати дослідження забезпечували штатні працівники НДС, зокрема, старші наукові співробітники Богдан Яворський, Ярослав Бучинський, Володимир Возняк, Ярослав Лотоцький, Володимир Яворський, Сергій Піскун, Олександр Столяров; молодші наукові співробітники Галина Шадріна, Надія Борецька, Оксана Назуляк, Людмила Узлова, Галина Ревус, практичну реалізацію забезпечували: інженер Любомир Демчук, старші лаборанти Любов Козут та Зоя Некрасова, а також слюсарі-макетники Олег Лень і Володимир Сокіл, яких, на жаль, нема з нами, але добра вічна пам'ять про них не згасає.

Особливо слід відзначити значимість відомого до тепер працівника університету фотографа Михайла Бенча, творча робота якого була незамінною в усіх процесах діяльності НДС та університету в цілому. У виконанні цих досліджень, за сумісництвом, брали участь викладачі кафедри математики.

Наполеглива праця усіх цих співробітників розвинули їх знання і досвід та сприяли створенню висококваліфікованої команди фахівців. Це дало змогу значно (удвічі) збільшити кількість тем і, відповідно, обсяг досліджень та розширити матеріально технічну базу, необхідну для проведення досліджень.

Ефективність досліджень, значною мірою, забезпечувало використання маловідомих на той час десятків персональних комп'ютерів типу ДВК та «Електроніка».

Для забезпечення синергій результатів та керованості щодо виконання портфелю декількох госпдоговірних тем (проєктів) наказом ректора від №8 від 29.01.1986 р. була створена науково-дослідна лабораторія (Лабораторія №1), керівником якої було призначено Збишека Домбровського.

Лабораторія до 1995 року виконала великий обсяг досліджень не тільки для гідроакустики океану, але і для дослідження методів та їх реалізацію у пристроях, щодо точного цифрового вимірювання високих температур (до 3000 гр. Цельсія) і тиску до 100 атмосфер для Інституту теплофізики НАН України, які сприяли розвитку атомної енергетики.

До найбільш значних госпдоговірних тем, які виконала лабораторія, потрібно віднести системи опрацювання та візуалізації даних для Інституту земного магнетизму і іоносфери та поширення радіохвиль «ІЗМИРАН», Науково-дослідного інституту ядерної фізики МДУ, Інституту космічних досліджень (ІКИ), ФМІ АН УССР, а також підприємств Тернополя: КБ «Квантор», КБ «Промінь» (розроблення системи керування антенами супутникового зв'язку на кораблях) та ТКБР «Стріла» (розроблена у співпраці система бездротового керування віддаленими об'єктами виготовляється серійно до сьогоднішнього дня).

Високий рівень виконаних досліджень протягом 1975-1995 років підтверджують 40 авторських свідоцтв на винаходи, а також десятки публікацій у наукових журналах, які, в перекладі англійською мовою, видавались за кордоном (дві публікації з цих досліджень індексовано в науку метричній базі даних SCOPUS), а також опубліковано низку тез виступів на конференціях Тернополя, Львова, Києва, Ленінграда та Риги.

Значимість виконаних досліджень цифровізації для науки підтверджує те, що вони не втратили актуальності до сьогоднішнього дня та стали основою стратегії цифрової трансформації існуючої індустрії в нову «Індустрію 4.0».

Збишек Домбровський,
к. т. н., доцент кафедри ІОСУ (с. н. с. НДС)

Щоб любити – треба знати, а щоб проникнути в таку тонку й неосяжну, величну й багатогранну річ, як мова, треба її любити. (Василь Сухомлинський)

НАУКОВО-ДОСЛІДНА ЧАСТИНА НА ВАРТІ РОЗВИТКУ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ НАУКИ

З часу свого створення у 1971 році науково-дослідна частина Західноукраїнського національного університету виконує важливе завдання – сприяння ефективному використанню наукового потенціалу для наукового забезпечення навчального процесу в університеті та вирішення важливих наукових і науково-технічних проблем розвитку економіки України та Тернопільської області. Цей структурний підрозділ університету координує розвиток фундаментальних досліджень та прикладних розробок за пріоритетними напрямками розвитку науки і техніки, здійснює організаційно-методичне забезпечення виконання науково-дослідних робіт та робіт з надання науково-професійних послуг на госпдоговірній основі на замовлення місцевих органів виконавчої влади та суб'єктів господарювання, формує плани наукових досліджень, що виконуються навчально-науковими інститутами, факультетами та кафедрами, курирує очну та онлайн організацію інформаційно-рекламної та науково-видавничої діяльності, пропаганду досягнень вчених. Не менш важливу роль він займає у науковому становленні студентів і підготовці науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації.

Науково-дослідна частина організовує ефективне використання дослідно-експериментальної бази на всіх етапах інноваційного циклу, сприяє здійсненню кооперації з університетськими та галузевими науковими установами задля спільного вирішення важливих науково-технічних проблем сьогодення. Щорічно її працівники здійснюють організаційно-методичний супровід понад сотні науково-дослідних робіт, з яких біля десятка виконуються за рахунок коштів загального фонду державного бюджету, які фінансуються МОН України, 65 – за рахунок коштів спеціального фонду (кошти замовників), ще майже пів сотні – в межах основного робочого часу професорсько-вчительського складу університету. З року в рік зростає обсяг науково-дослідних робіт за рахунок різних джерел фінансування і досягає 5-ти мільйонів гривень.

Сьогодні важливими завданнями, які стоять перед колективом науково-дослідної частини, є: збільшення обсягів науково-дослідних робіт на основі диверсифікації джерел фінансування наукових досліджень, а саме: за рахунок організації та проведення конкурсів на виконання наукових досліджень і розробок, які оцінюються секціями за фаховими напрямками Наукової ради Міністерства освіти і науки України; наукових проєктів в рамках Національного фонду досліджень України; науково-дослідних робіт за державним замовленням; наукових досліджень в рамках державних науково-технічних програм; щорічних грантів Президента України докторам наук для здійснення наукових досліджень; грантів Президента України для підтримки наукових досліджень молодих вчених; виконання науково-дослідних робіт на госпдоговірній основі на замовлення місцевих органів виконавчої влади та суб'єктів господарювання; виконання спільних міжнародних науково-технічних проєктів. Продовження роботи з формування електронної бази даних установ, що можуть бути інвесторами науково-дослідної діяльності університету; розширення діяльності у напрямку трансферу технологій та комерціалізації інтелектуальної власності; сприяння здійсненню мультидисциплінарних досліджень для забезпечення їх конкурентоздатності на світовому ринку. Усе це покращить можливість практичної апробації наукових розробок учених, вдосконалив проведення наукових досліджень і впровадження їх результатів у вигляді інновацій у навчальний процес та виробництво.

Користуючись нагодою з шанобливою повагою хочу висловити щирі слова вдячності ректору університету Андрію Ігоровичу Крисоватому, проректору з наукової роботи Зеновію-Михайлу Васильовичу Задорожному, а також директорам навчально-наукових інститутів, деканам факультетів та завідувачам кафедр, керівникам усіх структурних підрозділів університету, від яких ми завжди відчуємо розуміння і підтримку в повсякденній роботі задля розвитку класичного університету міста Тернополя.

Валерій Письменний, начальник науково-дослідної частини ЗУНУ

у виконанні науково-дослідних робіт, які фінансуються за рахунок коштів державного бюджету Міністерством освіти і науки України. У цей час щорічно нарощується обсяг науково-дослідних робіт. У 2003-04 роках вкотре була удосконалена організаційно-функціональна структура наукової та науково-технічної діяльності Академії народного господарства і, наказом ректора від 31 березня 2004 року (№ 207), науково-дослідний сектор був реорганізований в науково-дослідну частину. У період з жовтня 2013 року по липень 2018 року підрозділ мав назву науково-дослідний інститут інноваційного розвитку та державотворення. З 2013 по 2018 роки керівниками були Віктор Валерійович Козюк, Григорій Леонардович Монастирський (двічі), Олександр Володимирович Длугопольський, Василь Федорович Мартинюк. З липня 2018 року підрозділ знову очолює Валерій Іванович Письменний. Який, будучи випускником ТФЕІ, працює у цій структурі з 1978 року.

З 2002 року наукова діяльність університету узгоджується з науковими напрямками Західного наукового центру НАН України і МОН України. У наступному році було створено і функціонує донині Науково-координаційна рада Західного наукового центру НАН України і МОН України в Тернопільській області, яку очолював С. І. Юрій. У грудні 2002 року створено Економічну раду Тернопільської області, до якої ввійшли керівники нашого ЗВО, а університет визначено базовою установою в комісіях: «Інституційна база та інституційні перетворення» і «Зовнішньо-економічна діяльність і туризм». У 2003 році університет спільно з ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України», Інститутом економіки і менеджменту Національного університету «Львівська політехніка», Львівським торговельно-економічним університетом, Луцьким національним технічним університетом, Волинським національним університетом імені Лесі Українки, Львівським банківським інститутом НБУ, Державною вищою школою технологій та економіки імені Кс. Броніслава Маркевича в Ярославі (Польща), ГО «Інститут транскордонного співробітництва та європейської інтеграції» став фундатором науково-навчального комплексу «Економосвіта».

З метою сприяння забезпеченню розвитку наукової та науково-технічної діяльності університету 20 листопада 2002 року було створено науково-технічну раду з головних напрямів наукових досліджень. До її складу ввійшли керівники наукових шкіл, провідні вчені університету.

Починаючи з 2004 року в університеті сформовано якісно нову організаційно-функціональну структуру наукової та науково-технічної діяльності, яка реалізує елементи інтеграції вузівської та академічної науки. Зокрема, у різні роки створювалися і успішно функціонували і функціонують: Інститут експеримен-

(Продовження на 8-й стор.)

Чи не дивина, що один у багатстві бідний, а інший у бідності багатий?
Григорій Скворода

Віхи становлення науково-дослідної частини!

тальних систем освіти, НДІ методології та освітології, НДІ інтелектуальних комп'ютерних систем, НДЦ «Економіка вищої освіти» Інституту вищої освіти АПН України, Науковий інститут управління проєктами, Науково-дослідний центр історії грошей, Центр досліджень контролінгу, Відділ проблем управління комплексним соціально-економічним розвитком регіону, Науково-інформаційно-консультативний центр «Добрі справи», Відділ інтелектуальної власності, Центр «Наукові студії глобального розвитку».

Сьогодні науково-дослідна частина – це структурний підрозділ Західноукраїнського національного університету, яка функціонує для здійснення фундаментальних досліджень та прикладних наукових розробок з пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки за рахунок коштів загального фонду державного бюджету та науково-дослідних, дослідно-конструкторських робіт за господарськими договорами з підприємствами і організаціями. Основну увагу у своїй діяльності підрозділ зосереджує на організаційно-методичному забезпеченні проведення науково-дослідних робіт. Згідно плану науково-дослідних робіт це передбачає: а) фундаментальні дослідження та прикладні розробки, які фінансуються з державного бюджету Міністерством освіти і науки України; б) науково-дослідні роботи, які виконуються на основі господарських договорів на створення (передачу) науково-технічної продукції з підприємствами (організаціями); в) спільні наукові проєкти з закордонними партнерами; г) науково-дослідні роботи, які виконуються в межах основного робочого часу професорсько-викладацького персоналу. Щорічно затверджуються Тематичні плани НДР, проводиться державна реєстрація цих робіт; створений Єдиний банк даних на електронних носіях.

На сьогодні замовниками наукової продукції учених ЗУНУ є управління екології та природних ресурсів Тернопільської ОДА; департамент економічного розвитку і торгівлі Тернопільської ОДА; управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей Тернопільської міської ради; ряд сільських, селищних рад Західного регіону України; КПТМ «Тернопільськтеплокомуненерго» Тернопільської міської ради; ДП «Газпостач» ТОВ «Тернопільськгаз»; ТзОВ «Інститут мікропроцесорних систем керування об'єктами електроенергетики»; ТОВ «Інститут біомедичних технологій» та ще понад пів сотні підприємств, організацій та суб'єктів підприємницької діяльності.

Упродовж останніх років значно зріс обсяг науково-дослідних робіт за рахунок коштів загального та спеціального фондів, що нині становить біля 5 млн. гривень у рік; 15 провідних науковців університету отримують ступінь доктора наук щорічно; кожного навчального року біля півсотні студентів університету стають пере-

(Закінчення на 9-й стор.)

Перші кроки науково-дослідного сектору започатковані у 1970 р. (у цокольному приміщенні корпусу №2) Володимиром Патерикініним, учнем проф. Андрія Кондалєва з Інституту кібернетики імені Глушкова, НАН України. Під його активним керівництвом були створені дослідницькі групи у сфері теорії і застосування інформаційно-обчислювальної техніки, де приймали участь Юрій Наумов, Володимир Ковальчук, Євген Твердій, Ярослав Бучинський, Збішек Домбровський, Богдан Яворський, Сергій Мацук, Михайло Дуда, Анатолій Саченко та інші (див. фото зліва направо Сергій Мацук, Михайло Дуда, Анатолій Саченко, 1971).

Згодом деякі дослідницькі групи, в рамках Науково-дослідного сектору переросли в науково-дослідні лабораторії. Зокрема, науково-дослідна лабораторія №1 під керівництвом Ярослава Бучинського і Збішека Домбровського, а також науково-дослідна лабораторія №2 під керівництвом Анатолія Саченка виконали цілий ряд важливих госпдоговірних проєктів для міністерства електронної, авіаційної та оборонної промисловості колишнього Радянського Союзу.

У 1984 році на базі лабораторії №2 Анатолієм Саченком та його соратниками Володимиром Кочаном, Ігорем Білоусовим, Михайлом Чиркою та іншими було створено Галузеву науково-дослідну лабораторію автоматизованих систем збору і обробки інформації міністерства електронної, промисловості колишнього Радянського Союзу з базовими підприємствами НВО «Кристал», Київ та «Інтеграл», Мінськ, що було справжнім проривом на той час як в науковому, так і освітньому аспектах. Зокрема, а базі співробітників ГНДЛ АСОІ у 1989 році було відкрито першу у ТФЕІ комп'ютерну спеціальність «Економічна інформатика та АСУ» та створено кафедру інформаційно-обчислювальних систем і управління. На базі останньої та ГНДЛ АСОІ у 1994 році було започатковано факультет комп'ютерних інформаційних технологій.

Правонаступницею ГНДЛ АСОІ стала Галузева науково-дослідна лабораторія автоматизованих систем і мереж, яка, в свою чергу, послужила основою для створення у 2004 Науково-дослідного інституту інтелектуальних комп'ютерних систем (НДІ ІКС) під подвійним керівництвом ТНЕУ МОН України та Інституту кібернетики ім. В.М. Глушкова НАН України. За свою історію співробітники ГНДЛ НДІ ІКС отримали понад півтори сотні авторських свідоцтв на винаходи СРСР і 68 патентів України, опублікували більше 1230 наукових праць, з них 126 у 2019 році, та захистили 48 докторських і кандидатських дисертацій, зокрема чотири у 2019 році. Високий науково-технічний рівень їх розробок підтверджено, починаючи з 1997 р., виграшем 20 грантів і наступних проєктів міжнародних програм INTAS, CRDF, STCU, NSF, NATO та своєї рамкової програми FP7 Європейського союзу, зокрема два у 2019 р.

В даний час НДІ ІКС включає 14 дослідницьких груп за участю вітчизняних і зарубіжних вчених, результати досліджень яких мають світове визнання. Зокрема з 2001 р. що два роки проводиться міжнародна IEEE конференція Intelligent Data Acquisition and Advanced Computing Systems (IDAACS) з індексацією матеріалів Web of Science, EI Compendex та Scopus, 10-та IDAACS була у 2019 р. в Університеті Лотарингії, м. Мец, Франція (див. фото внизу). З 2012 року що два роки НДІ ІКС координує проведення IDAACS International Symposium on Wireless Systems (SWS), п'ятий SWS був у Дортмунді, Німеччина, у вересні 2020 р. З 2002р. видається щоквартально англійською International Journal of Computing, індексований Scopus Elsevier.

Анатолій САЧЕНКО, д.т.н., проф., завідувач кафедри інформаційно-обчислювальних систем і управління

Учасники 10-тої конференції IDAACS в Університеті Лотарингії, м. Мец, Франція (2019 р.)

Дружба — найнеобхідніше для життя, так як ніхто не побажає собі життя без друзів, навіть якщо б він мав усі інші блага. (Аристотель)

ПОСТУП НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ЧАСТИНИ НА ПОЧАТКУ 2000 РОКІВ

Наукова діяльність університету на початку 2000 років характеризувалася посиленням виконання науково-дослідних робіт з держбюджетної, госпдоговірної тематики, міжнародних науково-технічних проєктів, грантів та робіт з надання професійних послуг, а також досліджень, які виконувалися в межах основного робочого часу професорсько-викладацького персоналу. Цьому у значній мірі сприяла робота науково-дослідного підрозділу, який очолював Валерій Письменний. З теплотою відзначу працівників, які у ці роки сумлінно виконували покладені на них функціональні обов'язки: Віру Демуш, яка забезпечувала фінансово-економічний напрям виконання науково-дослідних робіт, Тетяну Верещак – багаторічного старшого лаборанта, Володимира Марківа, який відповідав за комп'ютерне забезпечення, Наталію Демиденко – організатора науково-дослідної роботи студентів, Ірину Банадигу, яка координувала проведення наукових заходів викладачів та студентів, Тетяну Русин, яка відповідала за виведення рейтингу факультетів, кафедр, докторів і кандидатів наук та готувала презентації з наукової діяльності університету, Михайла Лещука, котрий відповідав за комунікативні зв'язки з кафедрами та факультетами, Людмилу Монстову, яка здійснювала технічний супровід патентної роботи винахідників університету.

З 2002 року наукова діяльність університету узгоджувалася з науковими напрямами Західного наукового центру НАН України і МОН України. У 2003 році було створено Науково-координаційну раду Західного наукового центру НАН України і МОН України у Тернопільській області, яку очолював – Світлої пам'яті С. І. Юрій. У зручні 2002 року створено Економічну раду Тернопільської області, до якої ввійшли керівники нашого ЗВО, а університет визначено базовою установою в комісіях: «Інституційна база та інституційні перетворення» і «Зовнішньо-економічна діяльність і туризм». У 2003 році університет став фундатором науково-навчального комплексу «Економосвіта», у складі якого заклади вищої освіти і наукові установи Західного регіону України. З метою сприяння забезпеченню розвитку наукової та науково-технічної діяльності університету 20 листопада 2002 року було створено науково-технічну раду з головних напрямів наукових досліджень. До її складу увійшли керівники наукових шкіл, провідні вчені університету. Починаючи з 2004 року в університеті сформовано якісно нову організаційно-функціональну структуру наукової та науково-технічної діяльності, яка реалізує елементи інтеграції вузівської та академічної науки. У цей період науково-дослідний сектор був реорганізований у науково-дослідну частину.

На початку 2000 років в університеті створювалися і успішно функціонували Інститут експериментальних систем освіти, НДІ інтелектуальних комп'ютерних систем, НДЦ «Економіка вищої освіти» Інституту вищої освіти АПН України, Науковий інститут управління проєктами, Науково-дослідний центр історії грошей, Центр досліджень контролінгу, Відділ проблем управління комплексним соціально-економічним розвитком регіону, Науково-інформаційно-консультативний центр «Добрі справи», Відділ інтелектуальної власності. У цей період здійснювалася організація виставок наукової продукції, допомога при проведенні інвестиційних форумів, які проводилися на базі університету, видання інформаційних буклетів про наукову діяльність університету, які використовувалися для презентації в МОН України, на міжнародних наукових форумах «Освіта і наука ХХ століття» при укладанні угод з університетами інших країн.

З нагоди 50-річчя з часу створення науково-дослідної частини, щаслива привітати колектив із золотим ювілеєм! Як проректору з наукової роботи, мені довелося працювати з цим структурним підрозділом упродовж 2002-2010 років. Організація науково-дослідної роботи – це складний і багатоаспектний механізм. І, як у будь-якому механізмі, тут є гвинтик, без якого він не може успішно працювати. Це саме про науково-дослідну частину. Щиро вдячна всім, з ким довелося працювати, за професійну, копійку, звитяжну роботу, за їх толерантність у співпраці з науковцями університету в процесі формального оформлення планів і звітів наукових робіт та інших комунікацій. Бажаю всім вам, колеги, успіхів і звершення, визнання і поваги, міцного здоров'я і благополуччя.

Алла МЕЛЬНИК, д.е.н., професор, заслужений діяч науки і техніки України, проректор з наукової роботи у 2002-2010 роках

НДЧ ЗУНУ - У ПЛІНІ ЛІТ...

можцями Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт в галузі природничих, суспільних і гуманітарних наук; університет є засновником десяти фахових наукових видань України, одне з яких індексується у наукометричній базі Скопус, а 9 – входять до категорії «Б».

Науково-дослідна частина здійснює координацію роботи щодо розвитку творчих зв'язків з науковими установами НАН України, АПН України, ЗВО, Управлінням освіти і науки Тернопільської ОДА та Тернопільської міської ради, зарубіжними університетами, а також в організації проведення наукових, науково-практичних, науково-методичних семінарів, конференцій професорсько-викладацького складу, молодих вчених та студентів, студентських олімпіад, конкурсів студентських науково-дослідних робіт.

У різні роки працівниками підрозділу були, які сьогодні знані в Україні науковці: професори і доценти нашого та багатьох інших закладів вищої освіти Микола Іванович Шинкарик, Зеновій-Михайло Васильович Задорожний, Ольга Павлівна Кириленко, Микола Кирилович Пархомець, Михайло Романович Лучко, Ніна Іванівна Дорош, Андрій Ярославович Кізима, Олександра Семенівна Братко, Анатолій Михайлович Тибінь, Маркіян Теодорович Щирба, Богдан Іванович Яворський, Андрій Федорович Карачка, Володимир Іванович Яворський, Валентин Васильович Смирчинський, Федір Семенович Кіцак, Павло Дмитрович Дудкін, Олена Павлівна Дудкіна, Тамара Миколаївна Попович та ін. Багаторічними працівниками НДЧ, які внесли значний вклад у становлення та успішне п'ятдесятирічне функціонування науково-дослідного підрозділу нашого університету, були Зінченко Ірина Олексіївна, Яремчук Марія Дмитрівна, Майборода Олександра Миколаївна, Демуш Віра Олександрівна, Верещак Тетяна Олександрівна, Марків Володимир Михайлович, Лещук Михайло Іванович, Рубіна Світлана Борисівна, Єлістратова Людмила Володимирівна, Патра Світлана Олексіївна, Сазан Лариса Георгіївна, Ліфанова Павліна Олексіївна, Цетнар Ганна Володимирівна, Монстова Людмила Володимирівна та ін.

Сьогодні в НДЧ сумлінно виконують свої обов'язки Банадига Ірина Федорівна, Русин Тетяна Тарасівна, Гандзюк Ольга Володимирівна, Бойко Діана Романівна, Семеген Оксана Олегівна, Москаль Юрій Володимирович.

Вічна пам'ять Миколі Ярославовичу Матвіїву, Наталії Петрівні Тарнавській, Валерію Петровичу Дяченку, Любому Григоровичу Капшію, Івану Васильовичу Наконечному, Ярославу Павловичу Шумелді, Степану Миколайовичу Лихому, Михайлу Івановичу Чирці, Ігорю Антоновичу Білоусову, Станіславу Яновичу Пруському, Володимирі Миколайовичу Вітюку, Ірині Яношівні Суковій, Мирославі Теодорівні Романів, Борису Мирославовичу Федішину, яких, на жаль, уже нема з нами, але Світлий спомин про них не згасає.

Дружба робить час процвітання прекраснішим і полегшує горе тим, що дає можливість розділити його з другом. (Цицерон)

НАУКОВА ШКОЛА З ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ

Культурна вагомість наукового знання, яку досліджують, зокрема, у науковій школі з педагогіки та психології Західноукраїнського національного університету, як відомо, зростає за умов новизни, об'єктивності, системності, верифікованості, доступності. Причому новизна тут стосується не стільки емпіричних фактів і показників, що так чи інакше віддзеркалюють зміни та розвиток досліджуваних речей, процесів, станів чи подій, скільки революційних розробок оригінальних концепцій і теорій міждисциплінарного і навіть міжнаукового гатунку, котрі достеменно рухають уперед пізнання людством навколишнього світу, глобалізованого соціуму, сучасної об'єктивності. Однак і це, як не парадоксально, не становить, для багатьох омріяних вершин наукового олімпу. А це означає, що вони, будучи емпірично відфільтрованими, актуальні тільки як інформаційна кон'юнктура саме цього моменту швидкоплинного посвячення, а не як знання фундаментальне, тобто логічно відкаліброване упродовж століть і софійно вкорінене у першоосновах

свідомого людського життя протягом тисячоліть.

За чверть століття своєї діяльності оригінальна наукова школа з педагогіки і психології, яка сьогодні завершує виконання третьої міжнаукової дослідницької програми, присвяченої створенню теорії і практики вітакультурної методології та професійного методологування, має досить вагомі здобутки. Представниками наукової школи опубліковано понад тисячу наукових праць, із яких три десятки монографій, біля 20-ти підручників, численні посібники і хрестоматії. За час становлення наукової школи виконувалось чотири держбюджетних науково-дослідницьких теми, що істотно збагатили інноваційний психодідактичний ресурс МОН України як фундаментальними монографічними роботами, так і методичними та експертними системами. Зокрема, у 2001-2004 роках виконувалась тема «Наукове проєктування і створення розвивальних підручників для вищої школи», у 2006-2008 – «Комплексна експертиза інноваційних підручників і навчальних посібників для вищої школи», у 2010-2012 – «Психологодідактичне проєктування змісту та структури навчально-книжкових комплексів для студентів вищих навчальних закладів», у 2013-2014 – «Оргдіяльнісні ігри як інтегральна умова розвитку професійної креативності студентів в освітньому просторі сучасного ВНЗ», які дали значний поштовх у становлення системи підручникотворення в нашій державі.

Анатолій Фурман, доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології та соціальної роботи Західноукраїнського національного університету, керівник наукової школи з педагогіки та психології, голова ГО «Інтелектуальний штаб громадянського суспільства», співголова Тернопільського обласного відділення Соціологічної асоціації України, член Національної спілки журналістів України, генерал-полковник українського і зарубіжного козацтва, головний редактор журналу «Психологія і суспільство»

БЛАГАННЯ

Господе, Ісусе Христе,
Сину Божий на віки,
Милості джерело чисте
Дай пізнати залюбки.

Покажи мені дорогу,
Куди йти і як вчинять,
Що казати на вимогу
Й що без примусу мінять.

Підкажи, як бути в мирі
Із людьми, яких послав
У житті – суєтнім вірі,
Котрий віру б гартував.

Головне, шепчи душею,
Як смиренно все сприймать,

Щоби страху одиссею
У собі повік здолать.

Господи, любов'ю лину,
Де усіх джерел масив,
Яку б Ти бажав вершину,
Щоби Я ще підкорив.

Я Тебе прошу Ісусе
Через мене все роби,
Навчи всьому, які мушу
За життя зібрать скарби.

Дай наснагу і терпіння,
Силу духу все здолать,
В вірі праведне служіння
Й храм на небі збудувать.

ХРИСТІЯНСЬКА ПРАВЕДНІСТЬ

«Вистерігайся злого – твори добро»
Християнська праведність

Праведність твоя між люди
Лине легко, без вимог;
Стережися злого всюди,
Не веди з ним діалог.

Кріпись в праведності змалку,
Зло обходь та уникай,
Збирай добро до останку,
На життя не нарікай.

І проси сердечно Бога,
Щоб зерно таланту дав
Розрізняти зло з порога,
Коли його дух не став.

Річ у тім, що зло підступне,
Ходить в одязі добра,
Замасковане, привітне,
Хоч його потворна гра.

Не підтримуй, бійся злого,
Гартуй себе без оков,
Країце будь щита сталюого
Й добро твори без умов.

Не борися зі злом яро,
Його й так сумний кінець,
Добро сій в ділах прозоро –
Душі безсмертної взірець.

НЕ ВІР ЛИЦЕМІРСТВУ ВОРОГА

«Устами своїми ворог усолодить тебе,
але у серці своєму замишляє вкинути тебе у яму; очима своїми ворог буде плакати, а коли знайде випадок, не насититься кров'ю» (Сир. 12.15).

Ніхто не стане ремно сумувать
за тим, хто вміє зміям набридять –
чинити примус – танцювати –
під дутку в рабстві існувати.

І ті, хто ладен звірів наближать,
не варті жалю, щоби їх спасать,
і хто із грішником зійдеться,
гріхів від нього набереться.

Вустами ворог буде все казать,
що дружбу прагне міцно зав'язать,
але у серці нестить драму –
бажає вкинуть вас у яму.

Очима ворог плаче мов дитя,
однак його не щире каяття,
він кров'ю втішиться в достатку
лиш слушний час прийде випадку.

Якщо нещастя вразило твій шлях,
його побачиш в перших ти рядах
немов надати допомогу,
насправді він підставить ногу.

Він буде щедро у долоні бить,
кивати головою у ту мить,
і змінить суть свого обличчя –
зловтіхи радісне величчя.

Анатолій Фурман

Коли ти твердо йдеш шляхом, яким почав іти, то, на мою думку, ти щасливий.
Григорій Сковорода

ВІТАКУЛЬТУРНА МЕТОДОЛОГІЯ

Монографічне дослідження містить праці представників наукової школи проф. Фурмана А.В., які під керівництвом фундатора впроваджує останніх п'ятнадцяти років займаються розробкою вітакультурної методології взаємодоповненні її чотирьох засадничих семантик: науково-дослідницької програми професійного методологування, циклічно-вчинкового підходу в гуманітаристиці, інноваційних форм, методів, засобів та інструментів мислєдіяльності і мислєвчинення, авторського тезаурусу теоретизування та інтелектуального практикування. Кожен із двох методологічних модулів повноформатно висвітлює вітакультурне життя названої школи і як дослідницької команди, і як науково-освітнього колективу в його центральній ланці – імітаційно-вчинкової екзистенції створення модульно-розвивального орґпростору інтенсивної мислєкомунікації і свідомісного самозреалізування. При цьому концентрує обстоювану методологію (авторські доктрина, теорія, парадигма, дисциплінарна матриця, науковий проєкт, інноваційний експеримент та ін.) становлять збалансовану цілісність фундаментальних стратегій і прикладних аспектів національно зорієнтованого культуротворення.

МЕТОДОЛОГІЯ ТА ПСИХОЛОГІЯ ГУМАНІТАРНОГО ПІЗНАННЯ. ДО 25-РІЧЧЯ НАУКОВОЇ ШКОЛИ ПРОФЕСОРА А.В. ФУРМАНА.

Пропоноване монографічне дослідження – це фактично другий том колективних напрацювань засновника та учнів першого кола наукової школи проф. Фурмана А.В., у якому із міждисциплінарних позицій системно висвітлюються актуальні питання програмного розвитку та рефлексивного конструювання методології і психології гуманітарного пізнання. У першому інтелектуальному вимірі тривалих пошуків здійснено посферне обґрунтування методології як науки про форми, методи, засоби та інструменти компетентної мислєдіяльності і професійного методологування і як вчинкового задіяння найпродуктивнішого свідомісного каналу постановки і розв'язання різноманітних проблем, а саме архітектоніки парадигмальних досліджень, ресурсів циклічно-вчинкового підходу, онтологічного базису і гносеологічних горизонтів психологічного осягнення дійсності, способів умістовлення теорії розвитку професійних творчих здібностей, засобів цінісно-орієнтаційного зазначення вчинкової буттєвості особистості, у другому – зреалізовано похідні наукові проєкти методологічно досконалого упрозорення дослідницьких зразків найскладніших психологічних упереджень: ієрового моделювання життєдіяльності суб'єкта в умовах невизначеності, стратегій взаємодоповнення особистісної адаптованості та економічної поведінки людини в рамках психокультури, рефлексії як здатності, стану, процесу, властивості й водночас особистісної рефлексивності, поккомпонентної структурно-функціональної організованості персональної толерантності, модульно-розвивального навчального комплексу як інструменту освітньої взаємодії.

Монографічне дослідження - для методологів і науковців, гуманітаріїв та управлінців, теоретиків і практиків й усіх, хто обрав шлях рефлексивної мислєдіяльності та прагне істотно розширити смислові горизонти власної проблемно-діалогічної свідомості.

Наукова школа – це не лише нові теорії і факти, а й більш ефективні методологічні підходи!

В сучасному компетентному гуманітарному дискурсі існує обмаль наукових шкіл, які спроможні презентувати на публічне обговорення фундаментальну дослідницьку програму міждисциплінарного татунку, у процесі розробки і реалізації котрої її автори компетентно послуговуються засобовими ресурсами неklasичної і постнеklasичної раціональності у їх конкретному взаємодоповненні, вдало поєднують філософський і власне науковий, переважно психосоціокультурний, рівні рефлексивного теоретизування, пропонують інноваційні форми, методи, інструменти і технології гуманітарного пізнання і канонічно зрілого методологування в науці, освіті, культурі, суспільствотворенні, – читаємо у вступному слові ректора університету, професора Андрія Крисоватого до представлених монографічних досліджень. – Це природно, зважаючи на непомірну складність і до кінця не пізнаваність такої розвивково пульсуючої психодуховної інстанції, як Людина, сутнісний горизонт життя Котрої, з одного боку, об'єктивується в матеріальному світі (зокрема в її тілесній організації) і в суспільному повсякденні (в мові і мовленні, у полірольовому контактуванні тощо), з іншого – сягає чи то ноуменальних глибин власного, себто суто людського, єства, чи то трансцендентних засновків знову ж таки власного неповторного буття, чи то духовних вершин удосконалення своєї Самості як Богонаступного надприродного Творіння, котре єдине на Землі наділене утаємниченою здатністю Свідомістю і Самосвідомістю. У будь-якому разі це те конкретне поле одвічних питань, у якому прагне на нових теоретичних і методологічних засадах розібратися команда однодумців-дослідників – представників очолюваної професором А. В. Фурманом наукової школи.

Істотною перевагою методологічної школи Анатолія Васильовича є наявність довершеного набору достатніх умов її успішного функціонування і сталого розвитку, що десятиліттями забезпечувалися як з боку керівництва закладом, так і зі сторони представників поіменованої тут школи. Шонайперше мовиться про Навчально-дослідний інститут методології та освітології, кафедру психології та соціальної роботи, що є випусковою за шістьма спеціальностями (освітніми програмами): “Психологія”, “Економічна та соціальна психологія”, “Соціальна робота”, “Соціальна робота і соціальна політика”, “Соціальне забезпечення”, “Професійна освіта (сфера обслуговування): соціальний захист і технології надання соціальних послуг”, регулярні методологічні семінари і сесії...

Наукова школа у фрагментарному аспекті життєздійснення – це не стільки фундаментальні знання у певній предметній царині науки, скільки вишкід мислєдіяльності й відтак готовність і здатність особистості через найпродуктивнішу методологічну оптику глибоко відчувати й правильно ставити проблеми та віднаходити адекватні способи їх розв'язання. Ще одним яскравим здобутком школи проф. А.В. Фурмана є мистецтво передавати дослідницькі компетентності вихованцям – студентам нашого університету, які з першого курсу в рамках виконання КПЗів готують до друку тези доповідей і наукові статті, навчаються презентувати свої напрацювання за трибуною, вести публічну дискусію, командно мислити і рефлексувати. Звідси постає й очікуваний результат: два роки поспіль кафедра психології та соціальної роботи має по шість переможців другого туру Всеукраїнських студентських олімпіад (чотири найвищі номінації) і Всеукраїнських конкурсів наукових студентських робіт (дві номінації). А це свідчить, що названа школа – це не тільки конструктивне сьогодення науки європейської України, а й обнадійливе майбутнє її інтелектуального поступу.

Юридичний факультет ЗНУ інформує...**«Україна в умовах реформування правової системи: сучасні реалії та міжнародний досвід», -**

під такою назвою на юридичному факультеті Західноукраїнського національного університету відбулася V Міжнародна науково-практична конференція. Серед крайніх учасниць – Німеччина, Польща, Молдова, Грузія, Туреччина та Австрія.

Доктор економічних наук, професор, проректор з наукової роботи Зеновій-Михайло Задорожний і кандидат юридичних наук, доцент, декан юридичного факультету Сергій Банах, відкриваючи пленарне засідання, окреслили важливі проблемні питання реформування правової системи в Україні та зосередили увагу на необхідності використання передового зарубіжного досвіду.

Фридерик Цоль, професор кафедри цивільного права Ягеллонського університету й європейського приватного права, порівняльного права та польського приватного права в університеті Оснабрюк, член правління Європейського інституту права (Німеччина, Польща), під час доповіді наголосив на проблемі правового нігілізму та особливостях східноєвропейських правових систем як повної інструменталізації закону владою.

Особливу увагу привернула доповідь Арнота Зінна, засновника та директора Центру європейських та міжнародних досліджень кримінального права «Мовчазний вбивця – фальсифіковані лікарські засоби як глобальний виклик для громадської безпеки, правоохоронних органів та права». Результати цього дослідження були висвітлені професором Зінном у березні 2021 на конгресі ООН по попередженню злочинності в Кіото. Розглянута проблема фальсифікації вакцин в умовах пандемії. Адам Маххарадзе, професор Батумського державного університету ім. Ш. Руставелі (Грузія), Андрей Пинтєв, к.ю.н., доцент, завідувач кафедри кримінального права, Європейський університет Молдови, Мічєслав Рожанські, д.ю.н., професор Вармінсько-Мазурського університету (Польща) дискутували з приводу правових реформ та протидії корупції. Бенедикт Харзл, доцент Центру східноєвропейського права та євразійських студій юридичного факультету Граца, (Австрія) у ході бесіди запропонував організувати літню школу з вивчення Європейського права. Фейза Башар, доцент кафедри права ЄС у Стамбульському університеті Гедика, юридичний факультет (Туреччина) акцентував увагу на проблемі свободи вираження поглядів та недискримінації.

Хто думає про науку, той любить її, а хто її любить, той ніколи не перестав вчитися, хоча б зовні він і здавався бездіяльним. (Григорій Сковорода)

ПРИКЛАДНІ ДОСЛІДЖЕННЯ І РОЗРОБКИ ЗА НАУКОВИМ НАПРЯМКОМ «ІНФОРМАЦІЙНІ ТА КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ»

Науковці кафедри комп'ютерних наук ЗУНУ доклали чимало зусиль, аби бути поміж найкращих. Вони неодноразово перемали на конкурсах проєктів наукових робіт та науково-технічних (експериментальних) розробок. Сформувався плеяда наукових співробітників та аспірантів, які постійно підтверджують свій високий статус наявністю патентів на винаходи, міжнародних стажувань, публікацій наукових статей у журналах, що індексуються в базі даних Scopus та WoS.

Упродовж останніх років виконавці проєктів науково-технічних розробок молодих вчених засвідчили свій високий науковий потенціал, реалізували найкращі вміння та навички під керівництвом досвідченого наукового консультанта – професора Миколи Дивака. Організація його наукової діяльності завжди вирізнялася злагожденістю, нестандартним підходом і прагненням до підкорення нових вершин. Виконавці наукових досліджень працюють в таких напрямках як математичне макромодельовання складних об'єктів та процесів на основі аналізу інтервального даних, розробка методів та засобів ідентифікації математичних моделей статичних та динамічних об'єктів, оптимізація складних обчислювальних процедур реалізації алгоритмів, інтелектуальний аналіз даних, створення веб-орієнтованих програмних систем, оптимізація веб-ресурсів з метою підвищення їх відвідуваності.

Загальновідомо, що наукова діяльність – справа нелегка, однак ті, хто вже стали на цей тернистий шлях, не пошкодували, що обрали саме його. Наука надає можливість поглибити знання, розширити горизонти мислення, відшліфувати перо, навчитися відстоювати власну позицію під час виступу на публічних освітньо-наукових заходах і пізнати багатогранність доволі широкого світу. Вже вдруге на кафедрі комп'ютерних наук одночасно виконуються два науково-дослідні проєкти за рахунок видатків загального фонду державного бюджету, а саме прикладне дослідження на тему: «Математичне та програмне забезпечення для ідентифікації та моніторингу особливо небезпечних джерел забруднення ґрунту та ґрунтових вод» (2020-2021 рр., № держреєстрації 0120U102040, науковий керівник – проф. Микола Дивак) та науково-технічна розробка на тему: «Методи, засоби та інформаційна технологія ідентифікації джерел забруднень приземистого шару атмосфери на основі їх математичних моделей» (2020-2021 рр., № держреєстрації 0120U100880, науковий керівник – доцент Ірина Войтюк). Загалом запланований обсяг фінансування проєктів на 2021 рік складає 1 млн. гривень.

В останньому проєкті розвинуто ідею та гіпотези, які спираються на той факт, що процеси розподілу забруднень на певній території і їх динаміка визначаються не тільки метеорологічними умовами, а й інтенсивністю емісії конкретних джерел викидів. Таким чином, маючи точні математичні моделі процесів забруднення атмосфери, побудовані на основі вимірних концентрацій шкідливих речовин з урахуванням метеорологічних умов існує можливість ідентифікувати конкретні джерела забруднень. Для отримання вхідних даних про забруднення атмосферного повітря закуплено вимірювальне обладнання, що дозволило вдосконалити програмно-апаратний комплекс, який використовувався для збору, опрацювання та зберігання даних про забруднення, а саме обладнано стаціонарний пост для вимірювання концентрацій діоксиду азоту, вологості, атмосферного тиску та температури повітря, які здійснюються давачками, розміщеними на квадрокоптері, безконтактна підзарядка якого планується від сонячних панелей. На основі отриманих даних розроблено ряд моделей емісії та поширення шкідливих викидів в атмосфері м. Тернополя.

У проєкті під керівництвом Миколи Дивака розроблені гіпотези, які полягають в тому, що, фіксує процес емісії шкідливих викидів різними об'єктами та моделюючи середовище поширення, можна отримати, а також спрогнозувати картину забруднень водних і земельних ресурсів цими викидами. Для процесу фіксації забруднення використано сенсори вимірювання шкідливих речовин, зокрема концентрації діоксиду азоту. На основі вимірних даних створено ряд математичних моделей. У межах проєкту на основі цих моделей на наступних етапах передбачається створити програмно-апаратний комплекс для моніторингу джерел шкідливих викидів, а також для неперервного контролю можливих негативних наслідків їхнього функціонування. У результаті розглянуто задачу моніторингу забруднення ґрунтів та ґрунтових вод шкідливими викидами, зокрема автотранспорту. Виконавці проєкту за допомогою схеми отримання результатів вимірювань за допомогою мобільного комплексу із Sniffer4D Hyper-local Air Quality Analyzer, розробленого на квадрокоптері, навели приклад вимірювання концентрації діоксиду азоту у приземистому шарі атмосфери, а також запропонували математичну модель дифузії цієї шкідливої речовини у верхніх шарах ґрунту та водних ресурсів. Показано, що при взаємодії із водою, чи водяною парою, діоксид азоту перетворюється в азотну кислоту.

Ірина Войтюк, к.т.н., доцент, керівник науково-технічної (експериментальної) розробки молодих вчених «Методи, засоби та інформаційна технологія ідентифікації джерел забруднень приземистого шару атмосфери на основі їх математичних моделей»

На фото (зліва направо): Ірина Войтюк (доцент, керівник науково-технічної розробки молодих вчених),

Микола Дивак (декан факультету комп'ютерних інформаційних технологій, керівник прикладного дослідження), Наталія Порплица (доцент, відповідальний виконавець теми), Андрій Пукас (завідувач кафедри комп'ютерних наук, відповідальний виконавець прикладного дослідження)

Науково-дослідна частина - науковий ментор ЗУНУ!

Наукова діяльність є унікальним креативним явищем реалізації мрій, ідей та новітніх поглядів, спрямованих на оптимізацію суспільних процесів. Важливим у досягненні запланованих наукових результатів є доступ до необхідної інфраструктури, знань та інформації. Таким науковим ментором у Західноукраїнському національному університеті є Науково-дослідна частина.

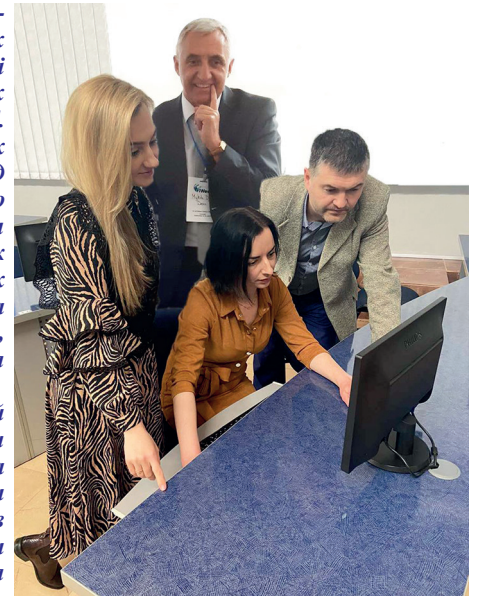
Цей структурний підрозділ ЗУНУ є: провідником науковців у реалізації теоретичних та прикладних досліджень; комунікатором між дослідниками та науково-дослідними інституціями; інтегратором національної наукової думки у міжнародний інформаційний простір. Молоді дослідники потрапляють у Науково-дослідну частину ще студентами у пошуку актуальних наукових конференцій і продовжують тут роботу після захисту дисертації. Завдання наукового ментора полягає у допомозі студентам, аспірантам, докторантам й іншим працівникам ЗУНУ у науковому сходженні та формуванні дослідників, які здатні трансформувати себе, університет та навколишній світ.

Персонал, очолюваний Валерієм Івановичем Письменним, створює сприятливі умови та супроводжує науковців на усіх етапах виконання науково-дослідних робіт. У Науково-дослідній частині у будь-який час можливо отримати важливі поради та консультації. Жодна наукова подія та захід не відбувається без інформаційного супроводу цього структурного підрозділу, що дає змогу позиціонувати його як базис в реалізації важливої місії наукового об'єднання усіх працівників ЗУНУ в єдину наукову спільноту.

Висловлюю вдячність висококваліфікованому та професійному персоналу Науково-дослідної частини ЗУНУ у становленні мене як Науковця та подальшому сприянні у науково-дослідній роботі.

Володимир Муравський, д.е.н., професор кафедри обліку і оподаткування ЗУНУ, відповідальний виконавець фундаментального держбюджетного дослідження «Модернізація бухгалтерського обліку з використанням комп'ютерно-комунікаційних технологій для забезпечення кібербезпеки підприємств»

*Без ядра горіх ніщо, так само як і людина без серця.
Григорій Сковорода*

РОЗРОБЛЕННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ТЕМ: колективна праця, досвід, здобутки

Довідка про науковця-дослідника: Василь Антонович Дерій народився 26 червня 1959 року в селі Нагірянка Чортківського району на Тернопільлі. У 1981 році закінчив з відзнакою Українську сільськогосподарську академію (нині Національний університет біоресурсів та природокористування України, м. Київ) за спеціальністю «Бухгалтерський облік у сільському господарстві». Має досвід практичної роботи за фахом на посадах головного бухгалтера колгоспу, малих підприємств. Автор майже 290 науково-методичних та наукових праць, у тому числі понад 230 наукових.

Науково-дослідною роботою займається зі студентських років (з 1979 року). Брав участь в організації та роботі 71 міжнародних, всеукраїнських, регіональних та інших наукових і науково-практичних конференцій. Під його науковим керівництвом успішно захищено 5 кандидатських дисертацій. Член спеціалізованої вченої ради Д 58.082.03 із захисту кандидатських та докторських дисертацій в ЗУНУ. 25 разів виступав у ролі офіційного опонента під час захисту кандидатських і докторських дисертацій. Бере активну участь у роботі редколегій наукових фахових видань України: «Вісник економіки» (заступник головного редактора), «Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації». У 2014-2017 роках був головним редактором фахового збірника наукових праць «Економічний аналіз».

В Західноукраїнському національному університеті працює з червня 1982 року. За цей час був виконавцем і науковим керівником майже 20 науково-дослідних тем (держбюджетних, госпдоговірних, кафедральних тем другої половини робочого дня). Науковими керівниками багатьох науково-дослідних тем, де Василь Дерій виконував певні наукові дослідження, були доктори економічних наук, професори: Петро Якимович Хомин, Юрій Якович Литвин, Ярослав Дмитрович Крупка, Зеновій-Михайло Васильович Задорожний.

Участь науковця-дослідника у розробленні науково-дослідних тем НДЧ ЗУНУ:

1. Аналіз виробничо-збутової діяльності підприємств в контексті підвищення конкурентоспроможності (2013-2014 рр.).

У 2013-2014 роках Василь Дерій був науковим керівником науково-дослідної роботи на тему «Аналіз виробничо-збутової діяльності підприємств в контексті підвищення конкурентоспроможності» (№ державної реєстрації 0113U007175). Науково-дослідна робота здійснювалась з метою вироблення рекомендацій щодо удосконалення методологій аналізу виробничо-збутової діяльності підприємств в контексті підвищення конкурентоспроможності. Узагальненим науковим результатом роботи є розробка рекомендацій з удосконалення методології аналізу виробничо-збутової діяльності ТОВ «Котнар-М» в контексті підвищення конкурентоспроможності.

Наукова новизна роботи полягала в: обґрунтуванні теоретичних основ особливостей аналізу виробничо-збутової діяльності підприємств з врахуванням специфіки галузі; виявленні проблем аналізу виробничо-збутової діяльності підприємств виноробної галузі в системі управління ними; удосконаленні методики організації аналізу виробничо-збутової діяльності підприємств виноробної галузі; визначенні напрямків аналізу виробничо-збутової діяльності підприємств; обґрунтуванні зарубіжного досвіду аналізу

виробничо-збутової діяльності підприємств; розробці напрямків моделювання процесу аналізу виробничо-збутової діяльності підприємств; визначенні управлінських рішень щодо виробничо-збутової діяльності підприємств та їх аналізу; виявленні резервів поліпшення виробничо-збутової діяльності підприємств. Запропоновані науково-практичні рекомендації використовуються у підприємствах виноробної галузі України.

До групи розробників цієї науково-дослідної роботи теми входили ще 10 представники кафедри економічного аналізу і статистики:

- 1) Спільник Ірина Володимирівна (заступниця наукового керівника теми), кандидат економічних наук, доцент кафедри;*
- 2) Загородна Ольга Михайлівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри;*
- 3) Литвин Зоряна Богданівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри;*
- 4) Костецький Ярослав Іванович, кандидат економічних наук, доцент кафедри;*
- 5) Ціцик Роман Володимирович, кандидат економічних наук, доцент кафедри;*
- 6) Чорний Володимир Степанович, кандидат економічних наук, доцент кафедри;*
- 7) Кондріч Василь Іванович, аспірант кафедри;*
- 8) Ярошук Олексій Вікторович, кандидат економічних наук, доцент кафедри;*
- 9) Ліхновський Павло Михайлович, кандидат економічних наук, ст. викладач кафедри;*
- 10) Матійчук Любомир Павлович, кандидат економічних наук, доцент кафедри.*

2. Аналіз і контроль ринку готельно-ресторанних послуг та прогнозування тенденцій їх розвитку (2014-2015 рр.).

У 2014-2015 роках Василь Дерій був науковим керівником науково-дослідної роботи на тему «Аналіз і контроль ринку готельно-ресторанних послуг та прогнозування тенденцій їх розвитку» (№ державної реєстрації 0114U006367). Метою роботи було розроблення науково-методичних і практичних рекомендацій щодо вдосконалення аналізу і контролю ринку готельно-ресторанних послуг та прогнозування тенденцій їх розвитку, враховуючи особливості розвитку вітчизняної обліково-аналітичної теорії і практики. Наукова новизна одержаних результатів роботи полягала у: розвитку та поглибленні теоретичних і організаційно-правових основ вивчення ринку готельно-ресторанних послуг в умовах ринкової економіки; виборі її обґрунтованій найефективнішої стратегії у наадині готельно-ресторанних послуг підприємством; оцінці стану інформаційного забезпечення аналізу і контролю ринку готельно-ресторанних послуг підприємства та визначенні шляхів його поліпшення; розробці і використанні методики прогнозування тенденцій розвитку ринку готельно-ресторанних послуг із урахуванням фактора ризику; розробці алгоритму оцінки та контролю ринку готельно-ресторанних послуг з використанням методів моделювання і прогнозування. Запропонований у роботі підхід дає змогу створити науково обґрунтоване комплексне методично-інформаційне забезпечення для потенційних користувачів аналітичної та контрольної-ревізійної інформації стосовно ринку готельно-ресторанних послуг і допоможе підприємству оцінити їх ефективність в умовах ринкового середовища. Основний практичний продукт – методичні рекомендації щодо аналізу і контролю ринку готельно-ресторанних послуг та прогнозування тенденцій їх розвитку. Реалізація науково-дослідної роботи полягала у вивченні чинних законодавчих нормативних і інструктивних документів, розробленні методичних підходів, пошуку методів та моделей аналізу і контролю ринку готельно-ресторанних послуг (Закінчення на 14-й стор.)

*Світло відкриває нам те, про що ми у темряві лише здогадувалися.
Григорій Сковорода*

но-ресторанних послуг та прогнозування тенденцій їх розвитку.

До групи розробників цієї науково-дослідної роботи теми входили ще 11 представників кафедри аудиту, ревізії та аналізу:

- 1) Спільник Ірина Володимирівна (заступниця наукового керівника теми), кандидат економічних наук, доцент кафедри;
- 2) Загородна Ольга Михайлівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри;
- 3) Серединська Віра Миколаївна кандидат економічних наук, доцент кафедри;
- 4) Кулик Роман Романович кандидат економічних наук, доцент кафедри;
- 5) Голінач Людмила Іванівна, кандидат економічних наук, викладач кафедри;
- 6) Щирба Ірина Маркіянівна кандидат економічних наук, викладач кафедри;
- 7) Будник Людмила Андріївна, кандидат економічних наук, доцент кафедри;
- 8) Голяш Ірина Дмитрівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри;
- 9) Саченко Світлана Іванівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри;
- 10) Романів Світлана Романівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри;
- 11) Ярошук Олексій Вікторович, кандидат економічних наук, доцент кафедри.

3. Проблеми розвитку теорії та практики економічного аналізу, контролю та статистики (2015-2019 рр.).

Крім того, у 2015-2019 роках Василь Дерій був науковим керівником кафедральної науково-дослідної роботи другої половини робочого дня викладачів на тему «Проблеми розвитку теорії та практики економічного аналізу, контролю та статистики» (№ державної реєстрації 0114U006472).

Наукові пошуки здійснювались за такими провідними напрямками (відповідними групами науковців):

1. Концепції та пріоритетні напрямки розвитку економічного аналізу (Дерій В. А., Загородна О. М., Голяш І. Д., Домбровська Н. Р., Костецький Я. І., Кулик Р. Р., Ліхновський П. М., Литвин З. Б., Серединська В. М., Спільник І. В., Черниш С. С., Ярошук О. В., Гнатишин А. В., Ратушина М. Я., Кручак Л. В., Черешнюк О. М., Сорока Т. М.).

2. Проблеми та напрями розвитку контролю в умовах динамічного середовища (Пушкар М. С., Мех Я. В., Будник Л. А., Голяш І. Д., Кулик Р. Р., Михайлишин Н. П., Романів С. Р., Ронська О. Г., Саченко С. І., Семанюк В. З., Серединська В. М., Шашикевич О. Л., Швець Л. І., Шестерняк М. М., Щирба І. М., Щирба М. Т., Бонарєв В. В., Килимник П. В., Марчин М. І.).

3. Теоретико-методичні та організаційні аспекти статистичного аналізу за видами економічної діяльності (Бойко Ю. І., Костецький Я. І., Матійчук Л. П., Орловська Т. М., Ціцик Р. В., Чорний В. С., Винятинська Л. В.).

За результатами наукових досліджень передбачається розробка концептуальних засад та практичних рекомендацій щодо удосконалення аналітичної діяльності та системи контролю суб'єктів господарювання в сучасних умовах. Результати науково-дослідної роботи враховані при розробці навчальних програм, при підготовці підручників, посібників, монографій, написанні дисертаційних та дипломних робіт, апробовані на наукових заходах різних рівнів та впроваджені в практику управління діяльністю суб'єктів господарювання.

Сьогодення ЗУНУ

Нові стратегічні орієнтири розвитку ринку автострахування в Україні знають наші студенти

Диплом I ступеня - за перемогу у II турі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт зі спеціалізації «Страхування», що відбувся на базі обліково-фінансового факультету Миколаївського національного аграрного університету, – отримала студентка 4 курсу ОПП «Фінансовий менеджмент» факультету фінансів та обліку класичного університету Тернополя Віта Воловник, яка репрезентувала власні наукові розробки з питань стратегічних орієнтирів розвитку ринку автострахування в Україні на підсумковій науково-практичній конференції II етапу Конкурсу у режимі відеозв'язку. Обґрунтовані і оприлюднені результати наукової роботи під керівництвом д.е.н., професора, завідувача кафедри фінансового менеджменту та страхування Ольги Кнейслер засвідчили високий рівень знань, сучасне бачення, креативність та інноваційність у вирішенні досліджуваних проблем, що демонструє професіоналізм нашої Університетської наукової школи та рівень підготовки здобувачів вищої освіти за даною ОПП.

Щиро вітаємо Віту і бажаємо подальших наукових здобутків та творчої наснаги!

КАШТАНИ ЗЕЛЕНІ, КАШТАНИ

Над ставом квітнуть каштани
у ніжній фаті небес.
Їх погляд такий довгожданий
руйнує сумнів стрес.

Душа заворожено біла
скидає мундири образ
і тому із кволого тіла,
що хоче втікати від вас

туди, де немає вітру
брудних від неправди слів
і де не міняють палітру
розумних на екс-барани.

Там долі такі незвичні
І час, як великий султан,
карбує закони етичні
та б'є у гучний барабан.

Каштани, зелені каштани, –
травневі, колеги мої,
гоніть же від себе погане,
як ос розбишацькі рої.

ОДЯГНІМО, ДРУЖЕ, ВИШИВАНКИ

Одягнімо, друже, вишиванки.
Наш чарівний український стрій.
Не для когось, не для забаванки,
А для себе, вірний друже мій.

Одягнімо вишиванки, друже,
Як одвічний предків талісман.
Хай не буде серед нас байдужих
І один в нас буде отаман.

Одягнімо в свята і в неділі,
В будень, за потреби, одягнім
І відчуж - вороги безсилі
Зруйнувати український дім.

Одягнімо вишиванки, друже.
Хай побачить українців світ –
Молодих, відважних, дужих
У єднанні на мільйони літ.

ТЕРНОПІЛЬСЬКА ЗЕМЛЕ

Тернопільська земле!

Мій галицький краю!
Краса твоя щедра та розум ясний.
Тебе я безмежно і щиро кохаю
та чую твій голос веселий, дзвінкий.
Для тебе співає дочка Соломія
і мовить молитву Йосип Сліпий.
У Празі далекій технічна надія –
за променем стежитимь

Пулюй молодий.
Очікує Байду Січ Запорізька,
а Курбаса Леся театр привітає.
Із Лепким Богданом еліта вкраїнська,
якій він у спадок талант передає.
Тернопільська земле!

Мій галицький краю!
Духовність твоя подивовує світ,
і вічні скарби – Зарваниця, Почаїв
ведуть нас до раю півтисячі літ.
Тернопільська земле!

Мій галицький краю!
Краса твоя щедра та розум ясний,
Тебе я безмежно і щиро кохаю
та чую твій голос веселий, дзвінкий.

Василь Дерій
На світліні - вчені у вишиванках під
час Міжнародної науково-практичної
конференції у Львівському торгівельно-
економічному університеті. Травень, 2018
р. (зліва направо): професори В.А.Дерій,
П.О.Куцик - ректор ЛТЕУ, Й.Я. Даньків

Наступний, весело освітлений день — плід учораїнського, так само як добра старість —
нагорода гарної юності. (Григорій Сковорода)

Пам'ять... КВІТКА ПОЛИНЬ - ЧОРНОБИЛЬ...

26 квітня 1986 року – одна із найскорботніших дат в історії нашого народу, спогад про яку пронизує серце гострим болем. Чорнобиль і досі є незагоєною раною.

Минуло 35 років, а чорний день Чорнобильської трагедії продовжує хвилювати людей: і тих, кого він зачепив своїм неодолимим крилом, і тих, хто пізніше народився далеко від покривдженої землі.

Напередодні 35-ої річниці Чорнобильської трагедії відбулася онлайн-зустріч студентів навчально-наукового інституту інноватики, природокористування та інфраструктури класичного університету Тернополя з ліквідатором наслідків Чорнобильської катастрофи Козаком Петром. Модератором зустрічі виступила доцент кафедри екології та охорони здоров'я Ірина Любезна.

Студенти мали унікальну можливість переглянути фотоальбом Петра Козака, який протягом 6-ти років (з 1986р. по 1992 рік) працював ліквідатором наслідків аварії на ЧАЕС, і з перших уст почути деталі страшної трагедії та про екстремальні умови праці, у яких мужнім ліквідаторам доводилося працювати. На завершення пан Петро надав студентам про відповідальність за майбутнє своєї землі, збереження природи.

А студенти, у свою чергу, щиро подякували і пану Петру Козаку, і всім героям-чорнобильцям, які 35 років тому зробили крок назустріч небезпеці, показавши світові приклад безмірного героїзму і мужності.

Бажаємо ліквідаторам аварії на ЧАЕС та їхнім родинам міцного здоров'я, добра, радості, мирного неба та щасливого довголіття!

Світ завжди відкриває обійми для сміливих, позитивних і завзятих...

Знайомтесь - Марія Юрків, працює у ВПЦ «Університетська думка, у вільний час любить мандрувати і фотографувати найкращі миттєвості довкілля...

- Пам'ятаю, завжди любила життя, - зізналася Марія. - Насолода усіма проявами краси навколишнього світу – у моїх планах завжди та скрізь! Тож знову зове дорога! Чудово, коли для здійснення мрій є однодумці. І беззмінний статус в нас спільний – захопани у мандри! А світ завжди відкриває свої обійми для сміливих, позитивних і завзятих.

Багата, щедра і всесильна Матінка-Земля сьогодні потребує допомоги!

22 квітня – Всесвітній День Землі, свято єднання народів планети у справі захисту навколишнього середовища та збереження тих багатств і природних ресурсів, якими наділила нас природа.

Сьогодні відбулася відкрита лекція з дисципліни «Економіка землекористування», яку викладає доцент Ірина Любезна, приурочена Всесвітньому Дню Землі, для студентів денної форми навчання навчально-наукового інституту інноватики, природокористування та інфраструктури класичного університету Тернополя.

Спікером також виступила професор Лодзького політехнічного університету (Республіка Польща) Malgorzata Golinska-Pieszunska, яка акцентувала увагу на екологічних проблемах землекористування у Польщі та Україні і позитивних зрушеннях у контексті «екологічних» директив ЄС та 17 цілей сталого розвитку.

У ході лекції зав'язався активний діалог між слухачами та спікерами. Студенти зауважили, що саме під час таких занять кожен переосмислює своє бачення та ставлення до навколишнього середовища.

Безпілотні літальні апарати в системі бухгалтерського обліку

У Національному університеті «Чернігівська політехніка» 15 квітня 2021 року відбулася підсумкова науково-практична конференція Другого етапу II туру Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт у форматі онлайн. За рішенням Галузевої конкурсної комісії до наукової доповіді із представленням результатів своєї наукової роботи на підсумковій науково-практичній конференції було запрошено лише 37 зі 130 учасників Конкурсу.

Представлена робота на тему «Безпілотні літальні апарати в системі бухгалтерського обліку: за чи проти» відрізнялася креативністю та новизною. Студентки групи ОПД-42 факультету фінансів та обліку Олена Бондарук (голова студентської науки Західноукраїнського національного університету) та Анастасія Біляшевич охарактеризували найважливіші функції безпілотників, використання яких надасть можливість спростити процес отримання, обробки облікової інформації, яка стосується наявності, стану землі, обсягів виконання польових робіт. У доповіді було доведено, що найбільш важливим є вплив використання безпілотників у агропідприємствах на: інвентаризацію земельних ділянок, справедливу оцінку землі, стан посівів, урожай, фіксування витрат матеріалів, виконаної роботи для оплати праці і загалом витрат на одиницю площі із метою відображення цієї інформації в системі бухгалтерського обліку і звітності. Крім того результати наукової роботи були не лише теоретично апробовані на міжнародній конференції The 5th International scientific and practical conference – Actual trends of modern scientific research (November 8-10, 2020) Munich, Germany, а й впроваджені у практичну діяльність СОК «Файна поляна».

Щиро вітаємо переможниць Олену Бондарук, Анастасію Біляшевич та наукового керівника к.е.н., доцента кафедри обліку і оподаткування Наталію Зарудну із цим досягненням!

Історико-культурна спадщина: збереження, доступ, використання

Науковці соціально-гуманітарного факультету ЗНУ доктор історичних наук, професор Леся Біловус та кандидат історичних наук, доцент Надія Білик 21 квітня 2021 року взяли участь у III Міжнародній науковій конференції «Історико-культурна спадщина: збереження, доступ, використання». Співорганізаторами заходу виступили кафедра історії та документознавства Національного авіаційного університету (Київ), Центральний державний електронний архів України та Литовський державний новий архів.

Учасники конференції з України, Литви та Чеської Республіки виступили з доповідями під час роботи секцій: архівні, бібліотечні та музейні установи як осередки національної пам'яті; комунікації в системі установ соціальної пам'яті, актуальні проблеми викладання дисциплін із інформаційної, бібліотечної та архівної справи.

Дослідники обговорили проблеми та визначили шляхи вирішення таких завдань: діяльність архівних, музейних та бібліотечних установ у справі збереження, використання та доступу до історико-культурної спадщини в умовах цифрового суспільства; керування контекстними записами; форми проєктної діяльності; інститути соціальної пам'яті та громадськість; особливості підготовки фахівців із «Інформаційної, бібліотечної та архівної справи».

Матеріали доповідей будуть опубліковані у колективній монографії.

Справжній друг любить за всякого часу,
він брат, народжений на час лиха. (Притчі 17:17)

*Любов виникає з любові; коли хочу, щоб мене любили, я сам перший люблю.
Григорій Сковорода*

Христос Воскрес!

ХРИСТОС ВОСКРЕС, ЩОБ МИ ЖИЛИ В ЛЮБОВІ!

*Скінчилась стражденная хресна дорога,
Якою вели - під хрестом - Сина Бога
На саму Голгофу
І там розп'яли...
А замість води Йому оцту дали.
Помер за всіх нас на хресті
наш Спаситель -
Добра й Милосердя
Правдивий Навчитель.
Зняли люди Тіло - в гробницю зложили...
А іроди - каменем - вихід закрили.
Та Сила Господня всесильна/могуча, і...
полетіло каміння із кручі!
Зійшло Сяйво Ясне від Бога - з Небес
і сталося Диво -
Христос Воскрес!
За нас
Спас тернів найстрашнішої муки...
В покорі складім - для молитви - всі руки
і щиро подякуймо - серцем - Христові.
... Для нас Спас Воскрес,
щоб ми жили в Любові!!!*

©Марія Баліцька

Духовність

ХРИСТОС - ДОРОГА, ПРАВДА І ЖИТТЯ!

Обіцяння воскресіння: «Воля ж Отця, Який послав Мене, є та, щоб з усього, що Він дав Мені, нічого не погубити, а все те воскресити в останній день. Воля Того, Хто послав Мене, є та, щоб кожен, хто бачить Сина і вірує в Нього, мав життя вічне, і Я воскресну його в останній день» (Євангеліє від Івана 6:39-40).

Ісус сказав: Я є воскресіння і життя; хто вірує в Мене, якщо і помре, оживе. І кожен, хто живе і вірує в Мене, не помре повік! (Євангеліє від Івана 11:20-26).

Головною умовою нашого воскресіння є - віра в Господа Ісуса Христа!

Культура

**ГОРНУСЬ ДО ТЕБЕ, УКРАЇНО,
немов до матері горнись,
за тебе, рідна і єдина, щодня я Богові молюсь,
щоби послав щасливу долю тобі
й народу моєму...**

На світлині – дзвінкоголосий вокальний ансамбль Західноукраїнського національного університету «Галичанка», у репертуарі якого українські народні пісні та пісні сучасних авторів, веснянки і гайвки, які для студенток фахово підбирає художній керівник Мирослава Бурик.

*«В ОБІЙМАХ НЕБА - СОНЯЧНІ СОНЯШНИКИ;
«МАКИ ЧЕРВОНІ КВІТНУТЬ У ПОЛІ» - фото Марії Юрків*

**Університетська
Думка**

Засновник і видавець
Західноукраїнський
Національний Університет

Ресстраційне свідоцтво
ТР №424-24пр від 25.12.2006 р.

Адреса редакції:

46009 м. Тернопіль, вул. Львівська, 11
+38-067-26-76-493
gazeta_wunu@ukr.net, mariya173@ukr.net

Головний редактор Марія Баліцька

Фото - Відділ інформації та зв'язків
з громадськістю ТНЕУ
Марія Баліцька - оригінал-макет, верстка, дизайн

Друк - Видавничо-поліграфічний центр
«Університетська думка ЗУНУ»
Тираж 1000 Зам. №13

За зміст і достовірність фактів відповідає автор публікації. Висловлені авторами думки можуть не збігатися з позицією редакції. Редакція залишає за собою право редагувати схвалені до друку тексти. При передруку посилання на «Університетську думку» — обов'язкове!

Газета виходить з благодійною метою для безплатного розповсюдження.